

ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმა 2020-2022

სარჩევი

აბრევიატურები	2
1. შესავალი	3
2. სიტუაციის ანალიზი	6
2.1. ქალაქის ზოგადი დახასიათება.....	6
2.2. ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი ქალაქ რუსთავში	7
2.3. გამოწვევები	11
3. სამოქმედო გეგმის მიზნები და ამოცანები.....	12
4. გეგმის განხორციელების მონიტორინგისა და შეფასების მექანიზმები	15
5. სამოქმედო გეგმა	17

აბრევიატურები

NEAP-3	2017-2021 წლების გარემოს დაცვის მოქმედებათა მესამე ეროვნული პროგრამა
NEHAP-2	საქართველოს გარემოს და ჯანმრთელობის 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა
PM10, PM2,5	უმცირესი ზომის მყარი ნაწილაკები
SDGs	გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები
ა(ა)იპ	არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი
გზდ	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი
სსდ	სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება
სსიპ	საჯარო სამართლის იურიდიული პირი

1. შესავალი

ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთი მთავარი გარემოსდაცვითი გამოწვევაა. საქართველოში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრობლემა ქვეყნის უმსხვილეს ქალაქებში, ასევე მსხვილ სამრეწველო ობიექტებსა თუ სამრეწველო ზონებთან ფიქსირდება. პრაქტიკულად ყველგან, გარდა ზესტაფონის მუნიციპალიტეტისა, პრობლემურ დამბინძურებლებს უმცირესი ზომის მყარი ნაწილაკები (PM) და აზოტის დიოქსიდი (NO₂) წარმოადგენს.

საქართველოს კონსტიტუციის მიხედვით, ყველას აქვს უფლება ცხოვრობდეს ჯანმრთელობისთვის უვნებელ გარემოში. ჰაერის დაბინძურება დაკავშირებულია ადამიანის ჯანმრთელობის მრავალ დარღვევასთან, მათ შორის ფილტვების, გულ-სისხლძარღვთა და ნერვული სისტემის დაავადებებთან. კერძოდ, PM-ებით დაბინძურება იწვევს თვალის გაღიზიანებას, ასთმას, ბრონქიტს, ფილტვის დაზიანებას, სიმსივნეს, მძიმე ლითონებით მოწამლვას და უარყოფითად ზემოქმედებს გულსისხლძარღვთა სისტემაზე; NO₂ კი - რესპირატორული ინფექციებისადმი მაღალი მგრძობელობას, სასუნთქი სისტემის გაღიზიანებას და რესპირატორული სიმპტომებს (მაგ. ხველა, ტკივილი გულმკერდის არეში, სუნთქვის გაძნელება)¹. ცნობილია, რომ ჰაერის დაბინძურებას განსაკუთრებით მძიმე ზემოქმედება აქვს ისეთ მგრძობიარე და მოწყვლად ჯგუფებზე, როგორცაა ორსულები, ბავშვები, მოხუცები, დაავადებული ადამიანები, ასევე დაბალშემოსავლიანი ჯგუფები². შესაბამისად, შენობის შიდა და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებით გამოწვეული ავადმყოფობები მძიმე ტვირთად აწვება როგორც დაზარალებულებს, ასევე ქვეყნების ჯანმრთელობის დაცვის სამსახურებსა და ეკონომიკას.

ზოგადად ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება ხდება როგორც ბუნებრივი, ისე ანთროპოგენური წყაროებიდან. ატმოსფერული ჰაერის ძირითადი მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების ანთროპოგენური წყაროები შემდეგ ძირითად სექტორებად შეიძლება დაიყოს: მრეწველობა, ავტოტრანსპორტი, ენერგეტიკა და სოფლის მეურნეობა. ამასთან აღსანიშნავია, რომ 2017 წლის მონაცემებით მყარი ნაწილაკების (PM) ქვეყნის ჯამური გაფრქვევების თითქმის 90% მრეწველობასა და ენერგეტიკის (უმთავრესად შეშის მოხმარება) დარგებზე მოდის.

საქართველოში ატმოსფერული ჰაერის მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების კუთხით ბუნებრივ წყაროებს საკმაოდ მნიშვნელოვანი როლი უკავიათ. ამ კუთხით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია საპარისა და არაბეთის ნახევარკუნძულიდან პერიოდულად შემოჭრილი უდაბნოს მტვრის მასები, რომელიც ხშირ შემთხვევაში ქვეყნის პრაქტიკულად მთელ ტერიტორიაზე ვრცელდება, მათ შორის რუსთავშიც.³

¹ <http://air.gov.ge/pages/17/15>

² EC staff working document, Executive Summary of Impact Assessment for Clean Air program
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52013SC0532>

³ http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/lrtap/Publications/Clean-air-for-life_eng.pdf

შესაბამისად, აუცილებელია ქმედითი კომპლექსური ნაბიჯების გადადგმა უმსხვილეს ქალაქებში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრობლემის მოსაგვარებლად. საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 22 მაისის N1124 განკარგულებით დამტკიცებული 2017-2021 წლების გარემოს დაცვის მოქმედებათა მესამე ეროვნული პროგრამა (NEAP-3)⁴, რომელიც წარმოადგენს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სფეროში მთავარ პოლიტიკის დოკუმენტს, ატმოსფერული ჰაერის დაცვის მიმართულებით მიზნად ისახავს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე სუფთა და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო ჰაერის უზრუნველყოფას. NEAP-3-ის 2017-2018 წლების⁵ და 2019 წლის⁶ ანგარიშების მიხედვით, ატმოსფერული ჰაერის დაცვის ნაწილში 16 ქმედებიდან სრულად შესრულდა ქმედებების 8 ქმედება, მეტწილად - 3 ქმედება, ხოლო ნაწილობრივ - 4 ქმედება. საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 29 დეკემბრის №680 დადგენილებით დამტკიცებული საქართველოს გარემოს და ჯანმრთელობის 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმის (NEHAP-2)⁷ ერთ-ერთ მიზანს წარმოადგენს მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე ატმოსფერული და შენობის შიდა ჰაერის დაბინძურების მავნე ზემოქმედების შემცირება. ატმოსფერული ჰაერის დაცვის მიმართულებით NEHAP-2 მოიცავს 9 აქტივობას.

ევროკავშირის ქვეყნების გამოცდილებით, „ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ევროპაში უფრო სუფთა ჰაერის შესახებ“ 2008 წლის 21 მაისის ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2008/50/EC დირექტივის მოთხოვნების შესაბამისად, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის მიზნით ქვეყნის ტერიტორია იყოფა სპეციალურ ერთეულებად - ზონებად და აგლომერაციებად და დაბინძურებული ერთეულებისთვის მუშავდება ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმები. „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ კანონის მიხედვით, საქართველოსთვის აღნიშნული ვალდებულება ძალაში შედის 2022 წლიდან, თუმცა დიდ ქალაქებში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების პრობლემის მოსაგვარებლად ქვეყანაში უკვე არსებობს პოლიტიკის დოკუმენტის შემუშავების წარმატებული გამოცდილება. კერძოდ, დედაქალაქში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით 2017 წელს ყველა დაინტერესებული მხარის ჩართულობით შემუშავდა და 2017 წლის 12 ივლისის საქართველოს მთავრობის N1457 განკარგულებით დამტკიცდა 40 პუნქტიანი სახელმწიფო პროგრამა „ქ. თბილისის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების ხელშემწყობი ღონისძიებების შესახებ“. პროგრამა მოიცავს მრავალ მიმართულებას, რომელთა უმთავრესი წილი თბილისის ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებაზე არის ორიენტირებული, თუმცა რიგი ღონისძიებების საერთო ეროვნული ხასიათისაა. სახელმწიფო პროგრამის განხორციელების შეფასება დაგეგმილია 2021 წლისთვის, თუმცა დასახულ მიზნებთან მიმართებით პროგრესი აშკარაა.⁸

⁴ <https://mepa.gov.ge/Ge/PublicInformation/66>

⁵ <https://mepa.gov.ge/Ge/Files/ViewFile/22613>

⁶ <https://mepa.gov.ge/Ge/Files/ViewFile/37653>

⁷ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4441562?publication=0>

⁸ იხილეთ "თბილისის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების ხელშემწყობი ღონისძიებების შესახებ" სახელმწიფო პროგრამის ანგარიში (საანგარიშო პერიოდი 2017 წლის ივლისი - 2019 წლის დეკემბერი) (https://air.gov.ge/pages/19/17?news_event_id=13)

საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტმა 2018-2019 წლებში ჩაატარა თემატური მოკვლევა ქ. თბილისში ჰაერის მდგომარეობის შესახებ და შეიმუშავა შესაბამისი ანგარიში.⁹ ანგარიში ანალიზებს ჰაერის დაბინძურების ძირითად წყაროებს, აფასებს სამართლებრივი რეგულირების სისტემას და გამოკვეთს ახალი საკანონმდებლო ჩარჩოს შექმნის აუცილებლობას. გარდა ამისა, ანგარიში აფასებს მთავრობის დასახული სამოქმედო გეგმისა და უკვე განხორციელებული ღონისძიებების ეფექტიანობას, ითვალისწინებს დროში გაწერილ რეკომენდაციებს და განსაზღვრავს პასუხისმგებელ სახელმწიფო უწყებებს, რომლებიც ვალდებულია, განახორციელოს რეკომენდაციების შესაბამისი ღონისძიებები. ანგარიშში წარმოდგენილ რეკომენდაციათა განხორციელება ხელს შეუწყობს თბილისში (და არა მხოლოდ) ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებას.

წინამდებარე ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმა 2020-2022 (შემდეგში - სამოქმედო გეგმა) მიზნად ისახავს ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებას და იგი შემუშავებულია ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშემწყობი სამუშაო ჯგუფის მიერ (შემდეგში - სამუშაო ჯგუფი). სამუშაო ჯგუფი შექმნილია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 14 თებერვლის N2-134 ბრძანების საფუძველზე. მის შემადგენლობაში შედიან სამინისტროს ცენტრალური აპარატის, სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო-საქვეუწყებო დაწესებულება - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის, სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის, საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტის, ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის, ქვემო ქართლის რეგიონში სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაციისა და სამოქალაქო მოძრაობის - „გავიგუდეთ“ წარმომადგენლები.

გეგმის შემუშავება განპირობებულია ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის შედეგად დაფიქსირებული მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების საკმაოდ მაღალი მაჩვენებლებით, რაც უმთავრესად გამოწვეულია რუსთავის სამრეწველო ზონაში განთავსებული ობიექტების საქმიანობით. აღნიშნული უარყოფით ზეგავლენას ახდენს არამხოლოდ ქალაქ რუსთავზე, არამედ მის მიმდებარე გარდაბნის მუნიციპალიტეტზე და იქ შემავალი სოფლების ჰაერის ხარისხზე. სამოქმედო გეგმა აერთიანებს საშუალოვადიან პერიოდში ქ. რუსთავში ჰაერის ხარისხის გასაუმჯობესებლად მიმართულ ღონისძიებებს.

სამოქმედო გეგმის შემუშავება დაიწყო 2020 წლის 14 თებერვალს სამუშაო ჯგუფის პირველი სხდომის ფარგლებში. სამუშაო ჯგუფმა სამოქმედო გეგმის ზოგად შინაარსსა და მიმართულებებთან დაკავშირებით კონსულტაცია გაიარა ჰაერის დაცვის სფეროში ესტონელ ექსპერტ ტომას პალოსთან, რომელიც მოწვეულია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტის „მხარდაჭერა საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების გარემოსდაცვითი დებულებების განხორციელებაში“¹⁰ ფარგლებში. მან სამუშაო ჯგუფს მიაწოდა ინფორმაცია

⁹ http://parliament.ge/ge/ajax/downloadFile/122514/ჰაერის_ანგარიში_საბოლოო_თვ

¹⁰ პროექტის განხორციელების პერიოდია 2019 წლის 18 მარტი-2020 წლის 17 ნოემბერი.

ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმის შემუშავების საუკეთესო ევროპულ პრაქტიკასა და პირველი ეტაპის ღონისძიებებზე სამრეწველო ობიექტებიდან ჰაერის დაბინძურების შესამცირებლად.

სამოქმედო გეგმის პროექტის პირველადი ვერსია 2020 წლის 28 ივნისს განთავსდა ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის პორტალზე¹¹ და დაიტერესებულ პირებს 1 თვის ვადაში შესაძლებლობა ჰქონდათ მიეწოდებინათ მუნიციპალიტეტის მერიისთვის წერილობითი მოსაზრებები. სამოქმედო გეგმის განახლებული ვერსია საჯარო კონსულტაციებისთვის 2020 წლის 27 აგვისტოს განთავსდა სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებ-გვერდზე¹², ასევე, Facebook გვერდზე. დაინტერესებულ პირებს შენიშვნების და წინადადებების მოწოდების საბოლოო ვადად განესაზღვრათ 2020 წლის 11 სექტემბერი. კორონავირუსის გავრცელების რისკებიდან გამომდინარე სამოქმედო გეგმის პროექტის ონლაინ საჯარო განხილვა ჩატარდა 2020 წლის 15 სექტემბერს, რომლის ფარგლებშიც დოკუმენტთან დაკავშირებით მიღებულ იქნა მხოლოდ 2 კომენტარი. საჯარო კონსულტაციის ფარგლებში ჯამში მიღებულ იქნა 50-მდე, რომლებიც განხილულ და გათვალისწინებულ იქნა სამინისტროს ატმოსფერული ჰაერის სამმართველოს მიერ.

სამოქმედო გეგმის საბოლოო პროექტი განხილულ და შეთანხმებულ იქნა სამუშაო ჯგუფის წევრების მიერ 2020 წლის 22 სექტემბერს. გეგმა შესაბამისობაშია „პოლიტიკის დაგეგმვის, მონიტორინგისა და შეფასების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 დეკემბრის N629 დადგენილების მოთხოვნებთან.

2. სიტუაციის ანალიზი

ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების კუთხით არსებული სიტუაციის ანალიზი ხორციელდება ქ. რუსთავში ჩატარებული ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის, ადგილზე განხორციელებული გარემოსდაცვითი ინსპექტირების, სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების სახელმწიფო აღრიცხვის და სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში ორგანიზებული განხილვების შედეგად მიღებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით.

2.1. ქალაქის ზოგადი დახასიათება

ქ. რუსთავი წარმოადგენს ქვემო ქართლის რეგიონის ადმინისტრაციულ ცენტრს. ის მდებარეობს ქვემო ქართლის ვაკეზე, ზღვის დონიდან 350-370 მეტრზე, თბილისიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთით დაახლოებით 20 კმ-ზე.

რუსთავს უკავია დაახლოებით 60კმ² ტერიტორია. დასავლეთიდან მას ესაზღვრება იაღლუჯისა და ჩათმის მთები, ხოლო აღმოსავლეთით - გარდაბნისა და ფონიჭალის ველები. მისი კლიმატი ხასიათდება ზომიერად ცივი ზამთრითა და მშრალი, ცხელი ზაფხულით. ნალექის საშუალო რაოდენობა წელიწადში 390 მმ-ს შეადგენს. ქალაქს მარცხენა და მარჯვენა სანაპიროდ ჰყოფს მდინარე მტკვარი. ქალაქის მარცხენა სანაპიროზე მდებარეობს ე.წ. „ძველი

¹¹ <https://rustavi.gov.ge/news/2429>

¹² <http://eiec.gov.ge/News/Press-Releases/ქ-რუსთავის-ატმოსფერული-ჰაერის-ხარისხის-გაუმჯობესებ.aspx>

რუსთავის“ დასახლება, ხოლო მარჯვენაზე – ე.წ. „ახალი რუსთავი“. მდინარე მტკვრის ხეობაში განთავსებულია ბუნებრივი, ე.წ. ჭალის ტყე (ფართობი 1105 ჰა), სადაც ხარობს ფოთლოვანი მცენარეები - ტირიფი, ვერხვი და იფანი, იშვიათად მუხა. ტყე-ჭალის ტერიტორიაზე განთავსებულია რუსთავის კულტურისა და დასვენების პარკი (30 ჰა), სადაც მდებარეობს ხელოვნურად შექმნილი ტბა.

ქალაქის დასახლებულ ტერიტორიაზე ხელოვნურად არის გაშენებული ფოთლოვანი მცენარეები, მათ შორის, იფანი და ჭადარი, წიწვოვანი მცენარეებიდან კი შავი ფიჭვი და კედარი. ასევე, სკვერებსა და ქალაქის ცენტრალური საავტომობილო გზის შუაგამყოფ ზოლებზე გვხვდება სხვადასხვა ყვავილოვანი და ბუჩქოვანი კულტურული მცენარეები.

ქალაქი ასევე, გამოირჩევა სტრატეგიული მდებარეობით, თბილისთან და აზერბაიჯანისა და სომხეთის საზღვრებთან სიახლოვით. რუსთავის მახლობლად გადის რეგიონული საკომუნიკაციო დერეფანი – TRACECA. ქალაქის ტერიტორიას კვეთს ეროვნული და საერთაშორისო მნიშვნელობის სარკინიგზო და საავტომობილო მაგისტრალეები. რუსთავში შიდა საქალაქო ტრანსპორტის სახით წარმოდგენილია მუნიციპალური ავტობუსები და სამარშრუტო ტაქსები. ქალაქში კერძო ავტომობილთა რაოდენობა მზარდია.

2019 წლის მდგომარეობით ქ. რუსთავის მოსახლეობა შეადგენს 128.3 ათას კაცს. რუსთავი 1950-იანი წლებიდან ინდუსტრიული ცენტრი იყო. დღეის მდგომარეობით ინდუსტრიული საწარმოების ნაწილი გაჩერებულია, თუმცა, რუსთავი რჩება ქვეყნის უმნიშვნელოვანეს ინდუსტრიულ ცენტრად. აქ ფუნქციონირებს არაერთი ქიმიური, მეტალურგიული, ცემენტის და სხვა საწარმო, რომლებიც რუსთაველთა დასაქმების ერთ-ერთ მთავარ სფეროს წარმოადგენს.

2.2. ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი ქალაქ რუსთავში

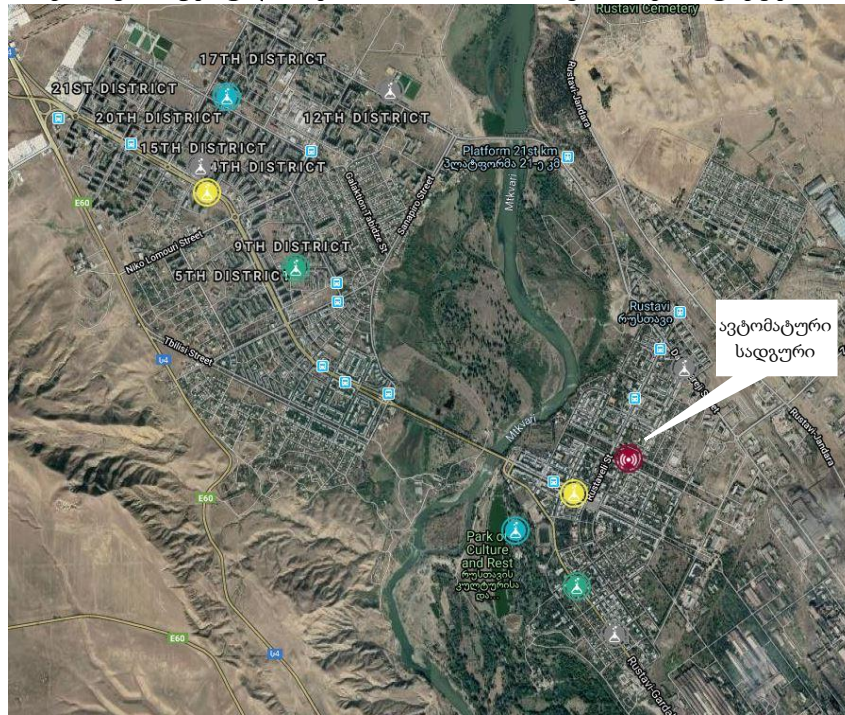
ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაზომვები წარმოებს, როგორც ძველ რუსთავში განთავსებული ავტომატური მონიტორინგის ფონური სადგურის, ისე 7 ადგილზე ყოველკვარტალური ინდიკატორული გაზომვების საშუალებით. ამ ეტაპზე შეუძლებელია მონიტორინგს დაქვემდებარებული ყველა დამბინძურებლის (კერძოდ: Cd, Ni, As, C₂₀H₁₂) კონცენტრაციის განსაზღვრა, შესაბამისად, მიმდინარე მონიტორინგის შედეგებზე დაყრდნობით შეუძლებელია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების კუთხით ქალაქში არსებული სრული სურათის დანახვა.

ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის პუნქტები

მონიტორინგის ტიპი	დამბინძურებლები	მდებარეობა	განედი	გრძედი
ქალაქის ფონური ავტომატური სტაციონარული სადგური	PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃	ძვ. რუსთავი, ბათუმის ქ. N19	41.5462	45.0145
ინდიკატორული	Pb	ძვ. რუსთავი, ბათუმის ქ. N19	41.5462	45.0145
ინდიკატორული	NO ₂	ძვ. რუსთავი, კოსტავას ქუჩა N 19	41.5439	45.0095
ინდიკატორული	O ₃	ძვ. რუსთავი, რუსთავის კულტურისა და დასვენების პარკი	41.5414	45.0042

ინდიკატორული	NO ₂ , C ₆ H ₆	ძვ. რუსთავი, გოგებაშვილისა და იოსებძის ქუჩების გადაკვეთა	41.5376	45.0097
ინდიკატორული	NO ₂ , C ₆ H ₆	ახ. რუსთავი, კლდიაშვილის ქუჩა	41.5643	44.9761
ინდიკატორული	O ₃	ახ. რუსთავი, ლეონიძის პარკი	41.5708	44.9779
ინდიკატორული	NO ₂	ახ. რუსთავი, საჯარო სკოლა N 20	41.5591	44.9842

ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის პუნქტების რუკა

მონიტორინგის შედეგად მიღებული მონაცემების შეფასება ხორციელდება ჰაერის ხარისხის შეფასების ევროპული სტანდარტების შესაბამისად¹³. არსებული დაკვირვების პუნქტებიდან მიღებული მონაცემებით, ძველ რუსთავში უმთავრეს პრობლემას წარმოადგენს უმცირესი ზომის მყარი ნაწილაკების კონცენტრაციის, ხოლო ახალ რუსთავში, ცენტრალურ ქუჩაზე აზოტის დიოქსიდის (NO₂) შემცველობის წლიური ნორმის გადაჭარბება. სხვა დამბინძურებლები (SO₂, CO, O₃, Pb, C₆H₆) ნორმის ფარგლებშია. უფრო დეტალურად, 2019 წლის განმავლობაში ჩატარებული ინდიკატორული გაზომვები გვიჩვენებს, რომ ახალ რუსთავში ცენტრალური ქუჩის (კლდიაშვილის ქუჩა) გასწვრივ დაფიქსირდა აზოტის დიოქსიდის ნორმის გადაჭარბება 1,4-ჯერ. ამავე დამბინძურებლის ნორმის უმნიშვნელო გადაჭარბება დაფიქსირდა ძველ რუსთავშიც მერაბ კოსტავას ქუჩაზე, სადაც კონცენტრაციამ ზღვრულ ნორმას მხოლოდ 1,02-ჯერ გადააჭარბა. აღსანიშნავია, რომ აზოტის დიოქსიდის კონცენტრაციების გადაჭარბება სხვა ქუჩებზე, გარდა ცენტრალური მაგისტრალისა რუსთავში არ ფიქსირდება. ის ფაქტი, რომ აღნიშნული დამბინძურებლის ნორმაზე გადაჭარბება მხოლოდ მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ და უმთავრესად ახალ რუსთავში ფიქსირდება, მიგვანიშნებს იმაზე, რომ ამის გამომწვევი მიზეზი ავტოსატრანსპორტო საშუალებებია.

¹³ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4277611?publication=0>

2019 წელს ავტომატური მონიტორინგით მიღებული (ამ ეტაპზე არავალიდირებული¹⁴) მონაცემების თანახმად, უმცირესი ზომის მყარი ნაწილაკის PM10-ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია 1,6-ჯერ აღემატებოდა ნორმას, PM2,5-ისა კი 1,3-ჯერ. PM10-ის დღიური საშუალო კონცენტრაცია ზღვარს აჭარბებდა 175 დღის განმავლობაში (დასაშვები გადაჭარბების რაოდენობა წლის მანძილზე არის 35), რომელთაგან 63 შემთხვევა ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებასთან იყო დაკავშირებული¹⁵. PM10-ის მაქსიმალურმა კონცენტრაციამ, რომელიც ტრანსსასაზღვრო დაბინძურებით იყო განპირობებული, შეადგინა 301.77 მკგ/მ³ და იგი 6-ჯერ აღემატებოდა ზღვრულად დასაშვებ მნიშვნელობას, ხოლო ლოკალური დაბინძურებით გამოწვეულმა მაქსიმალურმა მნიშვნელობამ მიაღწია 147.71 მკგ/მ³-ს და იგი თითქმის 3-ჯერ აღემატებოდა ზღვრულად დასაშვებ მნიშვნელობას.

ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის მყარი ნაწილაკებით (PM) დაბინძურების მთავარ ანთროპოგენურ წყაროს მრეწველობის სექტორი წარმოადგენს, კერძოდ კი ის სამრეწველო ობიექტები, რომელიც კონცენტრირებულია „მველ რუსთავში“. სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების 2018 წლის ანგარიშის მიხედვით ქ. რუსთავში დაფიქსირებულია მყარი ნივთიერებების გაფრქვევის 50 წყარო (აქედან 47 ძველ, ხოლო მხოლოდ 3 ახალ რუსთავში), რომელთა აბსოლუტური უმრავლესობა წარმოადგენს მეტალურგიულ, ქიმიურ, მინერალურ და სხვა სახის სამრეწველო ობიექტს. აღნიშნულ ობიექტთა მიერ გაფრქვეულმა მყარმა ნივთიერებებმა (დიდწილად მტვრის ნაწილაკებმა) 2019 წელს 14 ათას ტონაზე მეტი შეადგინა. აღსანიშნავია, რომ აღნიშნული 14 ათასი ტონიდან 97% უმსხვილესი დამბინძურებლის გაფრქვევებზე მოდის.

¹⁴ მონაცემთა ვალიდაციის პროცედურა შედგება რამდენიმე ეტაპისგან: ყოველდღიური პირველი დონის ვალიდაცია, ყოველთვიური პირველი დონის ვალიდაცია და მეორე დონის ვალიდაცია. ამჟამად მიმდინარეობს საქართველოში განთავსებული ყველა ავტომატური სადგურის (მათ შორის, ქალაქ რუსთავის) 2019 წლის მონაცემთა მეორე დონის ვალიდაცია, რომელიც დასრულდება 2020 წლის ბოლოსთვის და მონაცემები იქნება საბოლოოდ ვალიდირებული.

¹⁵ წყარო: მსოფლიო მეტეოროლოგიური ორგანიზაცია

ატმოსფერულ ჰაერში მყარი ნივთიერებების გაფრეკვების სტაციონარული წყაროების რუკა, ქ. რუსთავი, 2018 წ.

წყარო: <http://map.emoe.gov.ge/>

2019 წელს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - გარემოსდაცვითმა ზედამხედველობის დეპარტამენტმა (გზდ) გარემოსდაცვითი ვალდებულებების შესრულების კონტროლის მიზნით ჩაატარა ქ. რუსთავში არსებული 8 მსხვილი სამრეწველო ობიექტის ინსპექტირება, რის შედეგად გამოვლენილ იქნა არაერთი კრიტიკული დარღვევა. დარღვევების ძირითადი ნაწილი მოიცავდა გარემოზე ზემოქმედების ნებართვით/ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით გათვალისწინებული პირობების შეუსრულებლობას, აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების უქონლობას ან/და გამოუყენებლობას, ასევე ნარჩენების მართვის კანონმდებლობის დარღვევებს.

„ძველი რუსთავი“

წყარო: google.com/maps

გარდა სამრეწველო ობიექტებისა და ტრანსსასაზღვრო ზემოქმედებისა, ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის მყარი ნაწილაკებით დაბინძურების მეორეხარისხოვან წყაროებს წარმოადგენს ღია გრუნტი (ანუ გაზონით ან სხვა საშუალებით დაუფარავი მიწის ზედაპირი), ავტოსატრანსპორტო საშუალებები და სამშენებლო სექტორი.

2.3. გამოწვევები

ქ. რუსთავში, სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ ჩატარებული მონიტორინგის, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის (გზდ) მიერ ჩატარებული ინსპექტირებისა და სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში ორგანიზებული განხილვების შედეგად, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების თვალსაზრისით გამოიკვეთა შემდეგი ძირითადი გამოწვევები:

- სამრეწველო ობიექტების მიერ ჰაერდაცვითი მოთხოვნების შეუსრულებლობა;
- სამრეწველო ობიექტების უმრავლესობაში ნარჩენების მართვის კუთხით არსებული მოთხოვნების შეუსრულებლობა;
- არასრულყოფილი ჰაერდაცვითი კანონმდებლობა და დაბალი სანქციები დარღვევების გამოვლენის შემთხვევაში, რომელთაც არ აქვს შემაკავებელი ეფექტი სამრეწველო ობიექტებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების პრევენციისთვის;
- დაბინძურების სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების თვითმონიტორინგის მოძველებული სისტემა, ასევე კომპანიების მხრიდან მხოლოდ ფორმალური ვალდებულებების შესრულება, რომელიც აფერხებს სახელმწიფო საზედამხედველო ფუნქციის ეფექტურ განხორციელებას;
- სახელმწიფო ზედამხედველობისა და კონტროლის სისტემის გაუმჯობესების აუცილებლობა;
- ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესებისა და მონიტორინგს დაქვემდებარებულ დამბინძურებელთა სპექტრის გაზრდის საჭიროება;
- ქალაქის მთავარი სატრანსპორტო მაგისტრალის გასწვრივ (განსაკუთრებით ახალ რუსთავში) ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან ატმოსფერული ჰაერის აზოტის დიოქსიდით დაბინძურება;
- ქალაქში არსებული მწვანე სივრცეების შენარჩუნება/განვითარებისა და ასევე, ქალაქში მწვანე სივრცეების გაზრდის საჭიროება;
- გარემოს, მათ შორის ატმოსფერული ჰაერის, დაცვის საკითხებთან დაკავშირებით მოსახლეობის ცნობიერების დაბალი დონე და გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში დაბალი ჩართულობა.

3. სამოქმედო გეგმის მიზნები და ამოცანები

მიზანი 1:	ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესება		მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:	11.6.2	
გავლენის ინდიკატორი 1.1:	მტვრის უმცირესი ნაწილაკების (PM10, PM2.5) საშუალო წლიური კონცენტრაცია	წელი	2019	2022	Air.gov.ge ჰაერის წელიწადული
		მაჩვენებელი	PM10 - 63 მკგ/მ ³ PM2.5 - 32 მკგ/მ ³	PM10 - <40 მკგ/მ ³ PM2.5 - <20 მკგ/მ ³	
გავლენის ინდიკატორი 1.2:	მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	მაჩვენებელი	2	0	
გავლენის ინდიკატორი 1.3:	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია	მაჩვენებელი	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	
გავლენის ინდიკატორი 1.4:	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის საშუალო კონცენტრაცია	მაჩვენებელი	N/A	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	

ამოცანა 1.1:	სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შემცირება				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1.1:	ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერებების მასა	წელი	2019	2022	სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის რუკა (map.emoe.gov.ge)
		მაჩვენებელი	14151 ტონა	2010 ტონა	
რისკი:	საკანონმდებლო ცვლილებების პროცესის გაჭიანურება; ფინანსური და ადამიანური რესურსების ნაკლებობა				

ამოცანა 1.2:	ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირება				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.2.1:	მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ აზოტის დიოქსიდის (NO ₂) წლიური კონცენტრაცია	წელი	2019	2022	Air.gov.ge ჰაერის წელიწადული
		მაჩვენებელი	NO ₂ – 55 მკგ/მ ³	NO ₂ – <40 მკგ/მ ³	
რისკი:	ფინანსური რესურსების ნაკლებობა				

ამოცანა 1.3:	ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება
--------------	---

ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.3.1:	ქალაქ რუსთავში მწვანე ზონების ჯამური ფართობი		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2019	2022	ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის წლიური ანგარიში
		მაჩვენებელი	985 ჰა	1 008 ჰა	
რისკი:	ფინანსური რესურსების ნაკლებობა; ტენდერების გაჭიანურება.				

ამოცანა 1.4:	ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესება				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.4.1:	დაკვირვების პუნქტების/სადგ ურების და მონიტორინგს დაქვემდებარებ ული დამბინძურებლ ების რაოდენობა		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2019	2022	Air.gov.ge ჰაერის წელიწადული
		მაჩვენებელი	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 8 დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ .	2 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 12 დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .	
რისკი:	ღონორული ფინანსური მხარდაჭერის ვერ მიღება				

ამოცანა 1.5:	ქ. რუსთავში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების და მასში ჩართული მონაწილეების რაოდენობის გაზრდა				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.5.1:	ქ. რუსთავში ჩატარებული გარემოსდაცვი თი ღონისძიებების და ამ ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობა		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2019	2022	eiec.gov.ge გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის წლიური ანგარიში
		მაჩვენებელი	1. ჩატარებული 1 აქტივობა და 50-მდე მონაწილე პირი 2. ჩატარებული 1 ტრენინგი და 30 მონაწილე პირი 3. გავრცელებული 150- მდე ბროშურა/ფლაერი	1. სულ მცირე 15 ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიება, რომელშიც ჯამში ჩაერთო 1500 პირი 2. 15 ჩატარებული ტრენინგი და 300 გადამზადებული პირი 3. მომზადებული და გავრცელებული 1500 ცალი საინფორმაციო მასალა	
რისკი:	რუსთავის საზოგადოების ნაკლები დაინტერესება გარემოსდაცვითი კამპანიებით				

სამოქმედო გეგმის მიზანი - „ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესება“ - სრულად შეესაბამება ატმოსფერული ჰაერის დაცვის მიმართულელებით NEAP-3-ის 3.1 მიზანს - „საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე სუფთა და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო ჰაერის უზრუნველყოფა“ და NEHAP-2-ის სტრატეგიულ ამოცანას - „მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე ატმოსფერული და შენობისშიდა ჰაერის დაბინძურების მავნე ზემოქმედების შემცირება“. ასევე, სამოქმედო გეგმის ამოცანები შეესაბამებიან NEAP-3-ის, NEHAP-2-ისა და ქ. თბილისის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების ხელშემწყობი ღონისძიებების შესახებ სახელმწიფო პროგრამის ამოცანებსა და ღონისძიებებს.

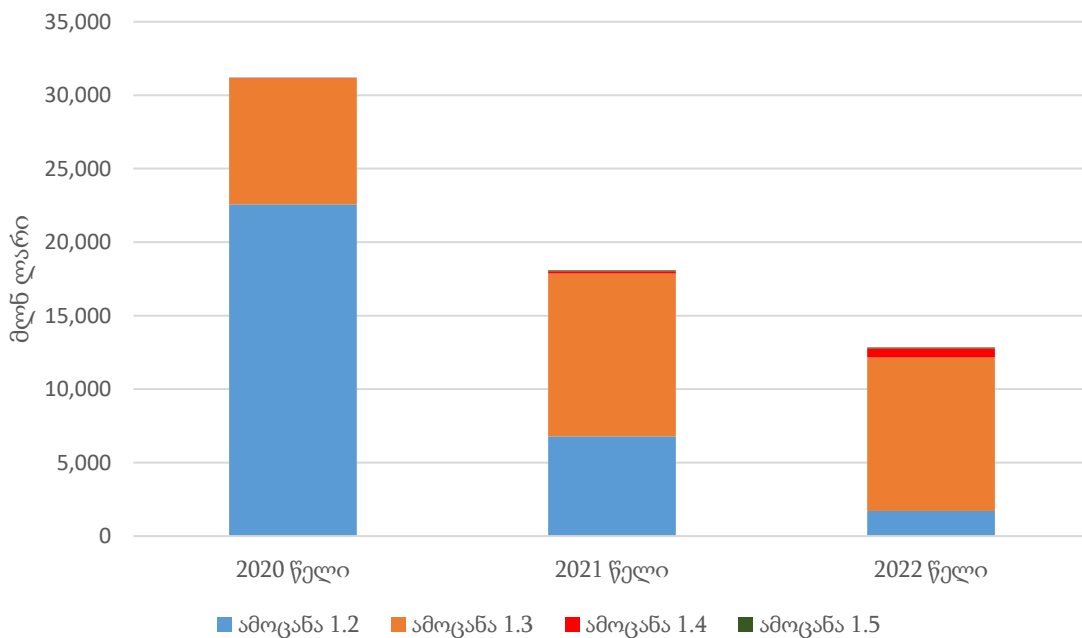
ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმის ამოცანების შესაბამისობა სხვა პოლიტიკის დოკუმენტებთან

ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმა 2020-2022	გარემოს დაცვის მოქმედებათა მესამე ეროვნული პროგრამა 2017-2021	ქ. თბილისის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების ხელშეწყობის ღონისძიებების შესახებ სახელმწიფო პროგრამა 2017-2020	საქართველოს გარემოს და ჯანმრთელობის 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა
ამოცანა 1.1: სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შემცირება	ამოცანა 3.1.1: ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება		საშუალოვადიანი მიზანი 3.1. რეგულაციური კანონმდებლობა ჰარმონიზებულია ასოციაციის შესახებ შეთანხმებით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად; “შორ მანძილებზე ჰაერის ტრანს-სასაზღვრო დაბინძურების შესახებ” კონვენციის ბოლო სამი ოქმი რატიფიცირებულია;
ამოცანა 1.2: ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირება	ამოცანა 3.1.1: ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	ღონისძიება 1.4: საზოგადოებრივი ტრანსპორტის განვითარება და მოდერნიზაცია; ღონისძიება 1.5: საგზაო ინფრასტრუქტურის და სატრანსპორტო ნაკადების მართვის გაუმჯობესება	
ამოცანა 1.3: ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება		ღონისძიება 3.1: ქალაქის ცენტრალურ უბნებში მწვანე ზონების გაზრდა ღონისძიება 3.2: გაზონების მოვლა/ვატრონობა	
ამოცანა 1.4: ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესება	ამოცანა 3.1.2: ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარება	ღონისძიება 4.1: ჰაერის ხარისხის მონიტორინგი და შეფასება	საშუალოვადიანი მიზანი 3.2. საქართველოს დიდ ქალაქებში (თბილისი, ქუთაისი, რუსთავი, ბათუმი) ჰაერის ხარისხის მონიტორინგი ხორციელდება ევროკავშირის დირექტივის (2008/50/EC) შესაბამისად
ამოცანა 1.5: ქ. რუსთავში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების და მასში ჩართული მონაწილეების რაოდენობის გაზრდა		ღონისძიება 5.1: საზოგადოების ცნობიერების ღონის ამაღლება ღონისძიება 5.2: საზოგადოების ინფორმირება	საშუალოვადიანი მიზანი 3.3. საქართველოს დიდ ქალაქებში (თბილისი, ქუთაისი, რუსთავი, ბათუმი) ჰაერის დაბინძურებისადმი მოსახლეობის ექსპოზიციისა და ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე ზეგავლენის თაობაზე ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა უზრუნველყოფილია

სამოქმედო გეგმის 1.1 ამოცანაზე პასუხისმგებელია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო (ცენტრალური აპარატი) და სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი; 1.2 და 1.3 ამოცანებზე - ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია; 1.4 ამოცანაზე - სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო; 1.5 ამოცანაზე - სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი.

სამოქმედო გეგმის განხორციელების საპროგნოზო ბიუჯეტი 62 მლნ ლარს აღემატება (მხოლოდ პირდაპირი ხარჯები), რომელთაგან 61 608 448 ლარი სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველობის ბიუჯეტიდან (მუნიციპალური განვითარების ფონდის ფულადი სახსრების ჩათვლით), ხოლო 600 000 ლარი ევროკავშირის ორმხრივი დახმარების პროექტიდან დაიხარჯება. 169 500 ლარი წარმოადგენს დეფიციტს, რომლიდანაც 50 000 ლარის შევსება დაგეგმილია ადგილზე არსებული სამრეწველო დაწესებულებების მიერ გარემოსდაცვითი ღონისძიებების დაფინანსებით (აქტივობა 1.5.5). რაც შეეხება დეფიციტურ 119 500 ლარს, მისი წყარო ამ ეტაპზე უცნობია. თუკი მხედველობაში მივიღებთ ბიუჯეტის გადანაწილებას ამოცანების მიხედვით, 1.2 და 1.3 ამოცანების მისაღწევად დაიხარჯება ბიუჯეტის დაახლოებით 98%. თუმცა აღსანიშნავია, რომ 1.1 ამოცანის განხორციელება მნიშვნელოვანი ფინანსური რესურსის ინვესტირებას მოითხოვს ადგილზე არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ. თუკი სამოქმედო გეგმის ბიუჯეტს განვიხილავთ წლების მიხედვით, 2020 წელს მოხდება სამოქმედო გეგმის 50%-ის ათვისება, რომლის უდიდესი ნაწილიც (2020 წლის ბიუჯეტის 72%) ქ. რუსთავის მუნიციპალური ავტობუსების პარკის განახლებაზე დაიხარჯება.

2020-2022 წლების ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმის ბიუჯეტის განაწილება წლებისა და ამოცანების მიხედვით

4. გეგმის განხორციელების მონიტორინგისა და შეფასების მექანიზმები

სამოქმედო გეგმის განხორციელების მონიტორინგისა და შეფასებას განხორციელებს ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშემწყობი სამუშაო ჯგუფი. სამუშაო ჯგუფის ამოცანაა, აგრეთვე, საჭიროების შემთხვევაში, წინადადებათა მომზადება შესაბამისი ორგანოების მიერ ღონისძიებების კანონმდებლობით დადგენილი წესით გადასინჯვის ან დამატების მიზნით. სამუშაო ჯგუფი ანგარიშვალდებულია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის წინაშე, თუმცა დაგეგმილია მისი

დაქვემდებარება საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 24 ივლისის N1354 განკარგულებით შექმნილი ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების საკითხების შემსწავლელი უწყებათაშორისი კომისიისადმი. სამუშაო ჯგუფის დებულების მიხედვით, სამუშაო ჯგუფის სხდომა იმართება პერიოდულად, სამუშაო ჯგუფის თავმჯდომარის გადაწყვეტილებით ან სამუშაო ჯგუფის ერთ-ერთი წევრის მოთხოვნის საფუძველზე. სამუშაო ჯგუფი უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილება დამსწრეთა უბრალო უმრავლესობით, თუ სხდომას ესწრება სამუშაო ჯგუფის წევრთა ნახევარზე მეტი. ხმათა თანაბრად გაყოფის შემთხვევაში გადამწყვეტია სამუშაო ჯგუფის თავმჯდომარის ხმა.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ატმოსფერული ჰაერის სამმართველო, პასუხისმგებელი უწყებებისგან მიღებული სტატუს ანგარიშების საფუძველზე, ყოველ ექვს თვეში ერთხელ შეიმუშავენ სამოქმედო გეგმის მონიტორინგის პროგრეს ანგარიშის პროექტს, ხოლო წელიწადში ერთხელ - წლიური ანგარიშის პროექტს. პროგრეს ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია თითოეული აქტივობის შედეგის ინდიკატორის განხორციელების პროგრესის და სტატუსის შესახებ შესაბამისი მოკლე აღწერით. წლიურ ანგარიშში კი მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია მიღწეულ შედეგებზე არა მხოლოდ აქტივობებთან, არამედ ამოცანებთან დაკავშირებითაც. პროგრეს ანგარიშისა და წლიური ანგარიშის პროექტებს სამუშაო ჯგუფის თავმჯდომარე განსახილველად წარუდგენს სამუშაო ჯგუფის წევრებს, რომელთა უბრალო უმრავლესობის თანხმობით მტკიცდება ანგარიშები. სამოქმედო გეგმის ანგარიშები ქვეყნდება საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ვებ-გვერდზე და ჰაერის ხარისხის პორტალზე (air.gov.ge).

სამოქმედო გეგმის შეფასება მოხდება ზემოაღნიშნული სცენარით სამოქმედო გეგმის განხორციელების დასრულების შემდეგ. შეფასების მიზანია სამოქმედო გეგმის შედეგების და მიღწევების დეტალური შესწავლა და გავლენის დადგენა. სამოქმედო გეგმის განხორციელების შეფასების ანგარიში ასევე უნდა გამოქვეყნდეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ვებ-გვერდზე, გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებ-გვერდზე (eiec.gov.ge) და ჰაერის ხარისხის პორტალზე (air.gov.ge).

სამოქმედო გეგმის განხორციელების მონიტორინგისა და შეფასების ზუსტი ვადები განსაზღვრულია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში.

სამოქმედო გეგმის მონიტორინგისა და შეფასების კალენდარი

ანგარიშის ტიპები	ანგარიშის/შეფასების შემუშავების პერიოდი	ანგარიშის/შეფასების გამოქვეყნების საბოლოო ვადა
2020 წლის წლიური ანგარიში	2021 წლის იანვარი-თებერვალი	2021 წლის 28 თებერვალი
2021 წლის I და II კვარტლის პროგრესანგარიში	2021 წლის ივლისი-აგვისტო	2021 წლის 31 აგვისტო
2021 წლის წლიური ანგარიში	2022 წლის იანვარი-თებერვალი	2022 წლის 28 თებერვალი
2022 წლის I და II კვარტლის პროგრესანგარიში	2022 წლის ივლისი-აგვისტო	2022 წლის 31 აგვისტო
2022 წლის წლიური ანგარიში	2023 წლის იანვარი-თებერვალი	2023 წლის 28 თებერვალი
შეფასება	2023 წლის იანვარი-ივნისი	2023 წლის 30 ივნისი

5. სამოქმედო გეგმა

მიზანი 1:	ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესება			მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:	11.6.2
გავლენის ინდიკატორი 1.1:	მტვრის უმცირესი ნაწილაკების (PM10, PM2.5) საშუალო წლიური კონცენტრაცია		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო Air.gov.ge ჰაერის წელიწადული
		წელი	2019	2022	
გავლენის ინდიკატორი 1.2:	მონიტორინგის პუნქტების რაოდენობა, სადაც NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას	მაჩვენებელი	PM10 - 63 მკგ/მ ³ PM2.5 - 32 მკგ/მ ³	PM10 - <40 მკგ/მ ³ PM2.5 - <20 მკგ/მ ³	
გავლენის ინდიკატორი 1.3:	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია	მაჩვენებელი	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია აჭარბებს ნორმას მონიტორინგის ორ პუნქტზე	NO ₂ -ის საშუალო წლიური კონცენტრაცია ნორმას არ აჭარბებს მონიტორინგის არცერთ პუნქტზე	
გავლენის ინდიკატორი 1.4:	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის საშუალო კონცენტრაცია	მაჩვენებელი	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	SO ₂ -ის, CO-ს, O ₃ -ის, Pb-ისა და C ₆ H ₆ -ს საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	
		მაჩვენებელი	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია არ იზომება	Cd-ის, Ni-ის, As-ისა და C ₂₀ H ₁₂ -ის კონცენტრაცია იზომება და საშუალო კონცენტრაცია ნორმის ფარგლებშია	

ამოცანა 1.1:	სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების შემცირება				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1.1:	ქ. რუსთავში სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მყარი ნივთიერების მასა		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო სტაციონარული წყაროებიდან ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის რუკა (map.emoe.gov.ge)
		წელი	2019	2022	
		მაჩვენებელი	14151 ტონა	2010 ტონა	
რისკი:	საკანონმდებლო ცვლილებების პროცესის გაჭიანურება; ფინანსური და ადამიანური რესურსების ნაკლებობა				

აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				დეფიციტი	
							სახელმწიფო ბიუჯეტი		სხვა			
							ოლდენობა [ლ]	კოდი	ოლდენობა [ლ]	ორგანიზაცია		
1.1.1 1	სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა ზენორმული გაფრქვევების შემაკავებელი პრევენციული ეფექტის მისაღწევად სანქციების გაზრდა საკანონმდებლო ცვლილების საფუძველზე	1.1. მიღებული ცვლილებების პროექტი 1.1. ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ანგარიში საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტი	2020 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 01 01			
1.1.1 2	სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემის დანერგვისა და ინსტრუმენტულ მეთოდზე გადასვლისთვის საკანონმდებლო ბაზის შექმნა	1.1. მიღებული ცვლილებების პროექტი 2.1. „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონში	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ანგარიში საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტი	2020 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 01 01			
1.1.1 3	სტაციონარული წყაროების მიერ მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების უწყვეტი თვითმონიტორინგის სისტემის დანერგვის მონიტორინგი და სამინისტროს ბაზაზე თვითმონიტორინგის მონაცემების მიმღები ელექტრონული სისტემის შექმნა	1.1. სამინისტროს ბაზაზე დანერგილი 3.1. შესაბამისი ელექტრონული სისტემა 1.1. სტატ. წყაროების რაოდენობა, 3.2. რომლებიც ჩართულნი არიან სამინისტროს ბაზაზე დანერგილ ელექტრონული სისტემაში	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ანგარიში	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2021 წლის IV კვარტალი	2021 წელი - 100 000					100 000
1.1.1 4	„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ გათვალისწინებული პროცედურების განხორციელება ქ. რუსთავეში ტექნოლოგიური პროცესის ცვლილებით მოქმედი ობიექტებისთვის	1.1. ტექნოლოგიური პროცესის/ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით მოქმედი ყველა საქმიანობის სუბიექტს, არსებული რეალობის გათვალისწინებით, აქვს გავლილი სკრინინგის/გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურა ქ. რუსთავეში ტექნოლოგიური პროცესის ცვლილებით მოქმედი საქმიანობის სუბიექტის რაოდენობა, რომელიც ფუნქციონირებს ახალი სკრინინგის/გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ანგარიში სამინისტროს ვებ-გვერდი (https://mepa.gov.ge/Ge/FinancialAndMaterialResources)	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო		2022 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 01 01			

1.1.5	ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული კონკრეტული გეგმის შემუშავება ობიექტებისათვის, რომლებიც არ არიან შესაბამისობაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების პირობებთან ან კანონით დადგენილ მოთხოვნებთან	1.1. ქ. რუსთავეში არსებული სტაციონარული ობიექტების რაოდენობა, რომელსაც აქვთ განსაზღვრული კონკრეტული გეგმა, მათ შორის დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ანგარიში	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2021 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 01 01			
1.1.6	ქ. რუსთავეში არსებული სტაციონარული ობიექტებისთვის ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელების ზედამხედველობა	1.1. ყოველწლიურად განხორციელებული ინსპექტირება ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული ღონისძიებების შესრულების მიზნით 1.1. ინსპექტირებული რეგულირების ობიექტების წილი, რომელიც ასრულებს წარდგენილი ადმინისტრაციული მიწერილობებით დადგენილ ღონისძიებებს განსაზღვრულ ვადებში	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ანგარიში	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი		2022 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 08			
1.1.7	ქ. რუსთავეში არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ ნარჩენების მართვის კოდექსის ვალდებულებების აღსრულების პროცესის გააქტიურება	1.1. ქ. რუსთავეში არსებული სამრეწველო ობიექტების მიერ სამინისტროსთან შეთანხმებული კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმების რაოდენობა 1.1. ინსპექტირებული კომპანიების წილი, რომლებიც ასრულებენ შეთანხმებულ ნარჩენების მართვის გეგმებს და ნარჩენების მართვის კოდექსით განსაზღვრულ სხვა ვალდებულებებს	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ანგარიში გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ანგარიში	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2022 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 01 01 31 08			
1.1.8	სამინისტროსთვის გარკვეულ პირობებში რეგულირების ობიექტის საქმიანობის დროებით შეზღუდვის უფლებამოსილების მიწიჭების შესახებ კანონპროექტის შემუშავება	1.1. მიღებული ცვლილებების პროექტი „გარემოს დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონში	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ანგარიში საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტი	2020 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 01 01			
1.1.9	სამრეწველო ემისიების შესახებ საქართველოს კანონის მიღება	1.1. მიღებული საქართველოს კანონი „სამრეწველო ემისიების შესახებ“	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ანგარიში საქართველოს	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტი	2021 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 01 01			

			საკანონმდებლო შაცნე										
1.1.10	გზდ-ის ქვემო ქართლის რეგიონულ სამმართველოს დამატებითი ადამიანური რესურსებით უზრუნველყოფა	1.1.10.1	გაზრდილი ადამიანური რესურსები სულ მცირე 5 ინსპექტორით	ბრძანება - გზდ სამტაო ნუსხაში ცვლილების თაობაზე გზდ 2021 წლის ბიუჯეტი	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი		2021 წლის IV კვარტალი	2021 წელი - 155 380	155 380	31 08			
1.1.11	გზდ-ს მიერ ქ. რუსთავში არსებული საწარმოების ინსპექტირების რაოდენობის გაზრდა	1.1.11.1	<ul style="list-style-type: none"> 2020 წ. – 20-ზე მეტი ინსპექტირებული რეგულირების ობიექტი; (მათგან, 8 - ნებართვის/გადაწყვეტილების პირობების კომპლექსური შემოწმება). 2021 წ. – 40-ზე მეტი ინსპექტირებული რეგულირების ობიექტი; (მათგან 15 ნებართვის/გადაწყვეტილების პირობების კომპლექსური შემოწმება). 2022 წ. - 40-ზე მეტი ინსპექტირებული რეგულირების ობიექტი; (მათგან 15 ნებართვის/გადაწყვეტილების პირობების კომპლექსური შემოწმება). 	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ანგარიშები	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	გარემოს ეროვნული სააგენტო	2022 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 08			

ამოცანა 1.2:	ქ. რუსთავში ავტოსატრანსპორტო საშუალებებიდან გამონაბოლქვის შემცირება				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.2.1:	მთავარი მაგისტრალის გასწვრივ აზოტის დიოქსიდის (NO ₂) წლიური კონცენტრაცია		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო Air.gov.ge ჰაერის წელიწადეული
		წელი	2019	2022	
		მაჩვენებელი	NO ₂ – 55 მკგ/მ ³	NO ₂ – <40 მკგ/მ ³	
რისკი:	ფინანსური რესურსების ნაკლებობა				

აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				
							სახელმწიფო ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
							ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია	
1.2.1 ფებით გადაადგილების დამატებითი ინფრასტრუქტურის მოწყობა	1.2.1.1 განახლებული ტროტუარების ჯამური ფართობი 2020 წ. - 38 000 მ ² 2021 წ. - 39 000 მ ² 2022 წ. - 40 000 მ ²	რუსთავის მერიის ინფრასტრუქტურის განვითარების და ტრანსპორტის სამსახურის შესრულებული სამუშაოების მიღება-ჩაბარების აქტი.	ქ.რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია		2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 1 520 000 2021 წელი - 1 560 000 2022 წელი - 1 600 000	4 212 000	02 01 01	468 000	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტი	
1.2.2 ველოსიპედით გადაადგილების ინფრასტრუქტურის მოწყობა	1.2.2.1 ველობილიკებით დაფარული ქუჩების ჯამური ფართობი 2020 წ. - 3300 მ ² 2021 წ. - 3500 მ ² 2022 წ. - 4000 მ ²	რუსთავის მერიის ინფრასტრუქტურის განვითარების და ტრანსპორტის სამსახურის შესრულებული სამუშაოების მიღება-ჩაბარების აქტი.	ქ.რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია		2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 99 000 2021 წელი - 105 000 2022 წელი - 120 000	291 600	02 01 01 და 02 06 01 01	32 400	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტი	
1.2.3 ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება მუნიციპალური ავტობუსებისთვის	1.2.3.1 ავტობუსების ახალი სადგომი და დამატებითი მოწყობილობები და საშუალებები	ქ.რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის წლიური ანგარიში	ქ.რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია		2021 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 1 371 693 2021 წელი - 224 000	1 057 473	02 07 02	538 220	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტი	
1.2.4 მუნიციპალური ავტობუსების პარკის განახლება	1.2.4.1 40 ახალი მუნიციპალური ავტობუსი	ქ.რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის წლიური ანგარიში	ქ.რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	მუნიციპალური განვითარების ფონდი	2021 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 19 582 000 2021 წელი - 4 895 000		02 07 02	24 477 000	მუნიციპალური განვითარების ფონდი	

ამოცანა 1.3:	ქ. რუსთავში მწვანე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.3.1:	ქალაქ რუსთავში მწვანე ზონების ჯამური ფართობი		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის წლიური ანგარიში
		წელი	2019	2022	
		მაჩვენებელი	985 ჰა	1 008 ჰა	
რისკი:	ფინანსური რესურსების ნაკლებობა; ტენდერების გაჭიანურება.				

აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				დეფიციტი
							სახელმწიფო ბიუჯეტი		სხვა		
							ოღონობა [ლ]	კოდი	ოღონობა [ლ]	ორგანიზაცია	
1.3. არსებული მწვანე საფარის მოვლა/პატრონობა და ახალი მწვანე ნარგავების განთავსება ქალაქის ტერიტორიაზე	1.3.1. ყოველწლიურად ჩატარებული მოვლითი სამუშაოების რაოდენობა	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის კვარტალური და წლიური ანგარიში	ს(ა)იპ „რუსთავსერვის ცენტრი“	ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 1 459 200 2021 წელი - 1 700 000 2022 წელი - 1 840 000	15 200	02 01 01 და 02 06 01 01 01	4 984 000	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტი	
	1.3.1.2. 2020 წ. - კოსტავას გამზირზე 2500 ცალი ბუჩქი										
	2020 წ. - განთავსებული 3000 ძირი ხემცენარე (მათ შორის 150 ძირი ვარდი, 1000 ც ყვავილოვანი ბუჩქი); 8 სკოლისთვის გადაცემული 800 ძირი მცენარე 2021 წ. - განთავსებული 5000 ძირი ხემცენარე 2022 წ. - განთავსებული 6000 ძირი ხემცენარე										
1.3.2. რუსთავის კულტურისა და დასვენების პარკის რეკრეაციული შესაძლებლობების განვითარება	1.3.2.1. 2021 წ. - პარკში განთავსებული 1000 ძირი ხემცენარე	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის კვარტალური და წლიური ანგარიში	ს(ა)იპ „რუსთავსერვის ცენტრი“		2022 წლის IV კვარტალი	2021 წელი - 180 000 2022 წელი - 86 000		02 06 01	266 000	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტი	
	2022 წ. - პარკში განთავსებული 1200 ძირი ხემცენარე										
	1.3.2.2. პარკში განთავსებული ველო ბილიკები და სხვა ინფრასტრუქტურა										
1.3.3. ქ. რუსთავში ახალი რეკრეაციული ზონების შექმნა და არსებული რეკრეაციული ზონების რეაბილიტაცია	1.3.3.1. 2020 წ. - მოწყობილი მინიმუმ ოთხი რეკრეაციული ზონა (ლეონიძის სკვერი, ლიტერატურული სკვერი და ორი მცირე ზომის სკვერი საერთო ფართობით 51 500 მ²)	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის კვარტალური და წლიური ანგარიში	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 2 000 000 2021 წელი - 4 000 000 2022 წელი - 3 000 000	8 550 000	02 06 01	450 000	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტი	
	2021 წ. - რეაბილიტირებული ორი რეკრეაციული ზონა (ფალიაშვილის ქუჩის მ/ტ(35 616 მ²) სკვერი და მშენებელთა ქუჩის მ/ტ(25 698 მ²) სკვერი)			ს(ა)იპ „რუსთავსერვის ცენტრი“							
	2022 წ. - მოწყობილი მინიმუმ 4 სკვერი										

1.3.4	მყარი ნაწილაკების გაფრქვევების შემცირების მიზნით ქ. რუსთავში გზის საფარის გაუმჯობესება	1.3.4.1	რეაბილიტირებული და ახლად დაგებული გზების ჯამური ფართობი (მ²) 2020 წ. – 62 000 მ² 2021 წ. – 63 000 მ² 2022 წ. – 65 000 მ²	ქ. რუსთავის მერიის ინფრასტრუქტურის განვითარების და ტრანსპორტის სამსახურის შესრულებული სამუშაოების მიღება-ჩაბარების აქტი.	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია		2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 4 960 000 2021 წელი - 5 040 000 2022 წელი - 5 200 000	13 640 000	02 01 01	1 560 000	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტი	
1.3.5	მკვლ რუსთავში არსებული გზების სველი წესით დასუფთავება	1.3.5.1	რეგულარულად (ყოველდღიურად) სველი წესით დასუფთავებული ქუჩების სიგრძე: 2020-2021 წწ: სიგრძე -12 კმ და ფართობი - 120 0 000 მ² 2022 წ: სიგრძე - 20 კმ და ფართობი - 200 000 მ²	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერიის კვარტალური და წლიური ანგარიში	(ა)იპ „რუსთავსერვის ცენტრი“		2022 წლის IV კვარტალი	2020-2021 წელი -340 000 2022 წელი-320 000		03 01	660 000	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტი	

ამოცანა 1.4:	ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების სისტემის გაუმჯობესება				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.4.1:	დაკვირვების პუნქტების/სადგურების და მონიტორინგს დაქვემდებარებული დამბინძურებლების რაოდენობა		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2019	2022	Air.gov.ge ჰაერის წელიწადი
		მაჩვენებელი	1 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 8 დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ .	2 ავტომატური სადგური 6 ინდიკატორული გაზომვის პუნქტი 12 დამბინძურებელი: PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO ₂ , SO ₂ , CO, O ₃ , Pb, C ₆ H ₆ , Cd, Ni, As, C ₂₀ H ₁₂ .	
რისკი:	დონორული ფინანსური მხარდაჭერის ვერ მიღება				

აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				
							სახელმწიფო ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
							ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია	
1.4. ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ავტომატური მონიტორინგის ქსელის გაფართოება	1.4. ქალაქში განთავსებული მინიმუმ 1 ავტომატური სადგური	მონაცემები განთავსებული პორტალზე air.gov.ge ატმოსფერული ჰაერის წელიწადული	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო		2022 წლის IV კვარტალი	2022 წელი - 600 000	ადმინისტრაციული ხარჯი	31 13	600 000	ევროკავშირი	
1.4. ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის სპექტრის გაზრდა	1.4. ქალაქში გაზომილი ბენზ(ა)პირენის, კადმიუმის, დარიშხანის და ნიკელის კონცენტრაციები	მონაცემები განთავსებული პორტალზე air.gov.ge ატმოსფერული ჰაერის წელიწადული	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო		2021 წლის IV კვარტალი	2021 წელი - 150 000		31 13			
1.4. ქ. რუსთავში ატმოსფერული ჰაერის ინდიკატორული გაზომვების ჩატარება	1.4. განხორციელებული ინდიკატორული გაზომვების 12 ეტაპი 6 გაზომვის პუნქტში	მონაცემები განთავსებული პორტალზე air.gov.ge ატმოსფერული ჰაერის წელიწადული	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო		2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი 4725 2021 წელი 4725 2022 წელი 4725		31 13			

ამოცანა 1.5:	ქ. რუსთავში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების და მასში ჩართული მონაწილეების რაოდენობის გაზრდა				
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.5.1:	ქ. რუსთავში ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიებების და ამ ღონისძიებების მონაწილეთა რაოდენობა		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო
		წელი	2019	2022	eiec.gov.ge გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის წლიური ანგარიში
		მაჩვენებელი	1. ჩატარებული 1 აქტივობა და 50-მდე მონაწილე პირი 2. ჩატარებული 1 ტრენინგი და 30 მონაწილე პირი 3. გავრცელებული 150-მდე ბროშურა/ფლერი	1. სულ მცირე 15 ჩატარებული გარემოსდაცვითი ღონისძიება, რომელშიც ჯამში ჩაერთო 1500 პირი 2. 15 ჩატარებული ტრენინგი და 300 გადამზადებული პირი 3. მომზადებული და გავრცელებული 1500 ცალი საინფორმაციო მასალა	
რისკი:	რუსთავის საზოგადოების ნაკლები დაინტერესება გარემოსდაცვითი კამპანიებით				

აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულება ს ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				
							სახელმწიფო ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
							ოღონობა [ლ]	კოდი	ოღონობა [ლ]	ორგანიზაცია	
1.5.1 გარემოსდაცვითი, მათ შორის ჰაერის დაცვის საკითხებზე საინფორმაციო და ცნობიერების ასამაღლებელი აქტივობების ჩატარება	1.5.1.1 ყოველწლიურად ჩატარებული სულ მცირე 5 გარემოსდაცვითი ღონისძიება/აქტივობა ჩატარებულ აქტივობებში ყოველწლიურად სულ მცირე 300 მონაწილის ჩართულობის უზრუნველყოფა	eiec.gov.ge სარეგისტრაციო ფორმა	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 20 000 2021 წელი - 20 000 2022 წელი - 20 000	60 000	31 11 01			
1.5.2 ქ. რუსთავში, გარემოსდაცვით, მათ შორის ჰაერის დაბინძურების თემაზე საინფორმაციო მასალების მომზადება და გავრცელება	1.5.2.1 ყოველწლიურად მომზადებული და გავრცელებული 500 ცალი საინფორმაციო მასალა	eiec.gov.ge მასალის ელექტრონული ვერსია	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 1 000 2021 წელი - 1 000 2022 წელი - 1 000	3 000	31 11 01			
1.5.3 ქ. რუსთავის გარემოსდაცვით საკითხებზე, მათ შორის ჰაერის დაბინძურების თემაზე ტრენინგების ჩატარება	1.5.3.1 ყოველწლიურად ჩატარებული სულ მცირე 5 ტრენინგი გადამზადებული სულ მცირე 100 პირი	eiec.gov.ge სარეგისტრაციო ფორმა	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 8 000 2021 წელი - 8 000 2022 წელი - 8 000	24 000	31 11 01			
1.5.4 გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ინსპექტორებისთვის ტრენინგების ჩატარება ახალ საკანონმდებლო მოთხოვნებთან დაკავშირებით, მათ შორის ჰაერის დაცვის საკითხებზე	1.5.4.1 ყოველწლიურად ინსპექტორებისთვის ჩატარებული სულ მცირე 2 ტრენინგი დატრენინგებული ყველა ინსპექტორი	ტრენინგის დღის წესრიგი პრესრელიზი	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	2022 წლის IV კვარტალი	2020 წელი - 6 500 2021 წელი - 6 500 2021 წელი - 6 500					19 500
1.5.5 გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებებში ქ. რუსთავში არსებული სამრეწველო ობიექტების ჩართვა	1.5.5.1 კომპანიების მიერ ყოველწლიურად ჩატარებული სულ მცირე 5 გარემოსდაცვითი ღონისძიება ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობით	პრესრელიზი	ქ. რუსთავში არსებული სამრეწველო ობიექტები	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2022 წლის IV კვარტალი	2021 წელი - 25 000 2022 წელი - 25 000					50 000

1.5.6	ქ. რუსთავში დაგეგმილი პროექტების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ფართო საზოგადოების ჩართვის ხელშეწყობა	1.5.6.1 ქ. რუსთავში დაგეგმილი პროექტების სკოპინგის/გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის განხილვის შესახებ ელექტრონულ ფოსტაზე დაგზავნილი შეტყობინებების ადრესატების გაზრდილი რაოდენობა	შესაბამისი ოფიციალური კორესპონდენცია	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	ქ. რუსთავის მუნიციპალიტეტის მერია	2022 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	B1 11			
1.5.7	ჩატარებული ინსპექტირების შედეგების გამოქვეყნების და აღნიშნულ ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება	1.5.7.1. გამოქვეყნებული ჩატარებული ინსპექტირების შედეგები ინსპექტირების დასრულებიდან ერთი თვის ვადაში ელ.ფოსტით გავრცელებული ინფორმაცია ქ. რუსთავში ჩატარებული ინსპექტირების შედეგების შესახებ	des.gov.ge eiec.gov.ge	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი	2022 წლის IV კვარტალი	ადმინისტრაციული ხარჯი	ადმინისტრაციული ხარჯი	B1 08			